

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

školní rok 2026/2027

Dokument	Program proti šikanování
Účinnost	od 1. 9. 2026
Zpracovaly	Mgr. Radka Mitysková a Mgr. Dana Watersová, školní metodičky prevence
Schválila	Mgr. Bc. Jaroslava Cvejnová, ředitelka školy
Vyhodnocení	průběžně a souhrnně do 31. 8. 2027

Základní závazek Škola nepřipouští žádnou formu šikany. Každé důvodné podezření bere vážně, bezodkladně zajišťuje bezpečí a postupuje tak, aby dítě nebylo vystaveno odvetě, opakovanému vyslýchání ani nucenému usmíření.

Obsah

1. Účel a právní rámec
2. Vymezení šikany a souvisejících jevů
3. Varovné signály a včasné zachycení
4. Třináct součástí programu školy
5. Oznamování a první reakce zaměstnance
6. Šetření počáteční šikany
7. Pokročilá šikana a mimořádná situace
8. Kyberšikana
9. Ochrana, nápravná opatření a práce se třídou
10. Komunikace a spolupráce
11. Dokumentace a evaluace

Přílohy – ochranný plán a kontrolní list

Návaznost Krizový plán školy 2026/2027 upravuje obecné krizové postupy. Tento program podrobně stanoví prevenci, rozpoznání a řešení šikany. Při závažné události se oba dokumenty použijí společně.

1. Účel a právní rámec

Program je závaznou součástí preventivního programu školy. Je určen všem zaměstnancům školy, žákům a jejich zákonným zástupcům. Vymezuje společný postup pro vytváření bezpečného prostředí, oznamování, šetření, ochranu zasažených osob, nápravná opatření a následnou práci s třídním kolektivem.

- § 29 a § 31 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany (č. j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování (č. j. 21291/2010-28), zejména aktuální přílohy Školní šikana a Kyberšikana
- Metodické doporučení ke spolupráci škol s Policií ČR (č. j. MSMT-6167/2025-1)
- školní řád, preventivní program školy, krizový plán a program poradenských služeb ŠPP

Pravidlo aktualizace Při změně právního předpisu nebo oficiální metodiky se použije aktuální úprava a program se bez zbytečného odkladu přiměřeně aktualizuje.

2. Vymezení šikany a souvisejících jevů

Šikana je forma úmyslného násilí nebo agrese, která narušuje pocit bezpečí. Typická je snaha ublížit fyzicky, psychicky, sociálně nebo prostřednictvím digitálních technologií a nepoměr sil, jenž oběti ztěžuje účinnou obranu. Opakování je časté, ale u závažného jednání nemusí být podmínkou pro to, aby škola situaci řešila jako šikanu nebo závažné násilí.

Jev	Rozlišující znaky	Reakce školy
Škádlení	vzájemnost, přibližná rovnováha sil, možnost přestat; oběma stranám je situace přijatelná	sleduje se hranice, vede se k respektu
Konflikt	střet potřeb nebo názorů mezi přibližně rovnocennými stranami	bezpečné zastavení, práce s konfliktem a náprava vztahu
Agrese	jednorázové nebo opakované ublížení; nemusí být přítomen trvalý nepoměr sil	ochrana, objasnění, přiměřená opatření
Šikana	záměr ublížit, nepoměr sil, bezmocnost či obtížná obrana oběti; často skrytost a opakování	postup podle tohoto programu; ochranný plán a práce se skupinou
Kyberšikana	agrese v digitálním prostředí; dopad se může opakovat sdílením a překračovat čas i prostor školy	uchování důkazů, omezení šíření, bezpečnost účtů, školní a případně externí postup

2.1 Formy

- fyzická – útoky, strkání, omezování pohybu, ničení nebo odnímání věcí
- verbální a psychická – nadávky, ponižování, vyhrožování, pomlvy, zesměšňování
- sociální – vylučování, izolace, manipulace vztahů, nátlak skupiny
- digitální – urážky, vydávání se za jinou osobu, zveřejnění ponižujícího obsahu, vyhrožování, opakované sdílení
- smíšená – kombinace více forem; může být motivována předsudkem nebo zacílená na odlišnost či zranitelnost

Důležité Za šikanu se automaticky nepovažuje oprávněná kritika ani rovnocenný konflikt. I takové jednání však škola řeší, pokud porušuje pravidla, důstojnost nebo bezpečí.

3. Varovné signály a včasné zachycení

Přímé signály	Nepřímé signály
posměch, výhrůžky, příkazy, nátlak, fyzické útoky, ničení věcí, vylučování, ponižující online obsah	osamělost, vyhýbání se škole, zhoršení prospěchu, změny nálady, poškozené věci, nevysvětlitelná zranění, strach z telefonu nebo přestávek

- Každý zaměstnanec předává podezření bezodkladně školní metodičce prevence, vedení nebo jinému dostupnému členu ŠPP.
- Třídní učitel průběžně sleduje klima, sociální začlenění, absenci a změny chování; minimálně dvakrát ročně provede krátkou reflexi bezpečí třídy.
- Informace od spolužáka, rodiče nebo anonymního oznamovatele se neodmítá jen proto, že není úplná nebo podepsaná.
- Dítě, které se svěří, není nuceno opakovat sdělení více osobám a je informováno, kdo bude situaci řešit.

4. Třináct součástí programu školy

Součást	Naplnění ve škole
1. Společné vzdělávání	průběžná metodická podpora, seznámení s programem a krizovým plánem
2. Užší realizační tým	ředitelka, MPP, VP, zástupci vedení, speciální pedagog; podle situace TU a další odborníci
3. Společný postup	jednotné oznamování, ochrana, šetření, dokumentace a následná péče
4. Prevence v třídnických hodinách	pravidla třídy, práce s emocemi a konfliktem, role přihlížejících, bezpečné oznámení
5. Prevence ve výuce	respekt, mediální a digitální gramotnost, občanská odpovědnost a lidská práva
6. Prevence ve školním životě	aktivní dohledy, bezpečná organizace akcí, dostupná pomoc, žákovská participace
7. Ochranný režim	školní řád, dohledy, mapa rizikových míst, postup při oznámení a předání informací
8. Spolupráce s rodiči	jasné kontakty, oddělená komunikace s rodinami, ochrana soukromí
9. Poradenské služby	dostupné MPP, VP, speciální a sociální podpora; návaznost na odborné služby
10. Spolupráce se službami	PPP, SVP, OSPOD, Policie ČR, zdravotní a krizové služby
11. Vztahy se školami v okolí	předání nezbytných informací při přechodu žáka v zákonném rozsahu a spolupráce při společných akcích
12. Průběžná evaluace	sondy klimatu, evidence případů, kontrola ochranných opatření a opakování jevu
13. Školní vzdělávání	každoroční aktualizace znalostí zaměstnanců a nácvik první reakce

5. Oznamování a první reakce zaměstnance

Kdo může oznámit	Jak
žák, rodič, zaměstnanec, svědek nebo jiná osoba	osobně kterémukoli zaměstnanci; e-mailem MPP/VP; prostřednictvím schránky důvěry; v akutní situaci okamžitě dostupnému dospělému

1. Zastav probíhající útok, zajisti bezpečí a podle potřeby první pomoc nebo 155/112.
2. Odděl oběť a možné agresory, zabraň odvetě a domlouvání výpovědí; zajisti přiměřený dohled.
3. Informuj vedení a MPP. Neslibuj úplnou mlčenlivost, ale vysvětli, že informace bude sdílena jen s těmi, kteří musí pomoci.
4. Zapiš pozorovaná fakta a podstatná doslovná sdělení; neprováděj veřejné ani nátlakové vyšetřování.
5. Při závažném násilí, zbrani, vydírání, sexuálním útoku nebo podezření na trestný čin kontaktuj Policii ČR; při ohrožení dítěte také OSPOD podle situace.

Nikdy Nekonfrontovat oběť s agresorem, nevyšetřovat před třídou, nepořádat hlasování o vině, nenutit k omluvě nebo usmíření před zajištěním bezpečí a nezveřejňovat identitu oznamovatele.

6. Šetření počáteční šikany

Šetření koordinuje školní metodička prevence nebo jiný pověřený a kompetentní pracovník. Rozsah a pořadí kroků se přizpůsobí situaci; bezpečí má přednost před úplností zjištění.

6. Rozhovor s oznamovatelem a obětí; vyhodnocení aktuálního rizika a potřeb ochrany.
7. Nalezení vhodných svědků a individuální rozhovory. Svědci se nekonfrontují s obětí a oběť nikdy s agresorem.
8. Průběžné písemné zachycení ověřených skutečností, času, místa, osob a přijatých opatření.
9. Vyhodnocení závažnosti, rozsahu, role skupiny, možnosti odvety a potřeby externí pomoci.
10. Rozhovor s možným agresorem nebo oddělené rozhovory s agresory až v okamžiku, kdy nelze zmařit další šetření nebo ohrozit oběť.
11. Stanovení ochranného plánu, komunikace s rodiči, nápravných a podpůrných opatření a kontrolních termínů.

6.1 Otázky pro vyhodnocení

- Kdo je bezprostředně ohrožen a co je třeba udělat dnes?
- Je přítomen nepoměr sil, strach, závislost, opakování nebo skupinová norma?
- Hrozí odvěta, pokračování online nebo šíření obsahu?
- Je nutná součinnost Policie ČR, OSPOD, SVP, PPP nebo zdravotní služby?
- Jak bude ověřeno, že ochranná opatření fungují?

7. Pokročilá šikana a mimořádná situace

12. Zajisti bezprostřední záchranu oběti, oddělení zúčastněných, dohled a první pomoc.
13. Přivolej vedení a posily; při závažném násilí nebo podezření na trestný čin volej 158, při zranění 155.
14. Zabraň domluvě agresorů a šíření nahrávek; s důkazy manipuluj pouze v nezbytném rozsahu.
15. Nevstupuj do samostatného šetření nad rámec bezpečné první reakce. Koordinaci převezme vedení školy ve spolupráci s MPP a externími odborníky.
16. Zajisti krizovou podporu oběti, přihlížejícím, třídě i zaměstnancům; stanov dlouhodobý ochranný a ozdravný plán.

Krizový scénář U skupinového násilí, třídního lynčování, útoku se zbraní, závažné sexuální agrese nebo bezprostředního ohrožení se postupuje současně podle krizového plánu školy a pokynů složek integrovaného záchranného systému.

8. Kyberšikana

17. Zajisti snímky obrazovky, odkazy, názvy účtů, datum a čas. Ponižující obsah dále nepřeposílej.
18. Pomoz dítěti zabezpečit účet, změnit heslo, omezit kontakt, použít blokování a nahlášení obsahu platformě; důkazy nejprve uchovej.
19. Zjisti, zda online jednání souvisí se vztahy ve škole a zda hrozí fyzické nebo psychické ohrožení.
20. Informuj rodiče v přiměřeném rozsahu a dohodni společný postup; podle závažnosti zapoj Policii ČR nebo OSPOD.
21. Pracuj s třídou i tehdy, když byl obsah vytvořen mimo školu, pokud má prokazatelný dopad na bezpečí, vzdělávání nebo vztahy ve škole.

Intimní obsah Materiál zachycující nahotu nebo sexualizovaný obsah nezletilého se nekopíruje ani běžně neukládá. Zajistí se pouze nezbytné identifikační údaje a bezodkladně se konzultuje postup s Policií ČR.

9. Ochrana, nápravná opatření a práce se třídou

9.1 Ochrana oběti

- kontaktní dospělý a bezpečný způsob okamžitého přivolání pomoci
- úprava dohledů, pohybu nebo organizace výuky bez izolace a penalizace oběti
- zamezení kontaktu a odvety včetně online prostoru
- pravidelné krátké kontroly bezpečí s konkrétním termínem

- nabídka poradenské nebo odborné pomoci a citlivé zapojení rodičů

9.2 Opatření vůči agresorovi

Škola volí opatření individuálně podle závažnosti, věku, míry zavinění, opakování a potřeb ochrany. Lze využít výchovná opatření podle školního řádu, individuální výchovný plán, podpůrnou a poradenskou práci, zvýšený dohled, práci s rodinou a externí služby. Opatření má zabránit pokračování, převzít odpovědnost a podpořit změnu chování.

Převedení do jiné třídy Může být pouze promyšleným organizačním opatřením po individuálním posouzení dopadů. Oběť se nepřesouvá jako automatické nebo sankční řešení a nesmí nést důsledky za selhání ochrany školy.

9.3 Práce s třídou

- obnova bezpečných pravidel a jejich důsledné uplatňování
- práce s rolemi přihlížejících, podporovateli a mlčící většinou bez veřejného označování konkrétních dětí
- cílený program vedený kompetentním pracovníkem nebo externistou
- dlouhodobé sledování klimatu a opakovaná reflexe účinnosti opatření
- ochrana soukromí oběti; třída dostává jen informace potřebné pro bezpečí a další práci

10. Komunikace a spolupráce

Skupina	Zásady
Rodiče oběti	včasná, věcná a citlivá informace; konkrétní ochranná opatření, kontaktní osoba a termín kontroly
Rodiče agresora	oddělené jednání; ověřené skutečnosti, opatření školy, očekávaná spolupráce a návazná pomoc
Třída a pedagogové	jen nezbytné informace; jednotný ochranný a pedagogický postup
Externí služby	předání údajů v zákonném a nezbytném rozsahu; jasné role a koordinace
Média a veřejnost	komunikuje pouze ředitelka nebo pověřená osoba; bez identifikujících údajů

Společné setkání rodin Rodiče oběti a agresora se standardně nesvolávají ke společnému jednání. Takový postup může zvýšit tlak na oběť, zmařit šetření a vyvolat další konflikt.

11. Dokumentace a evaluace

11.1 Dokumentace případu

- datum, čas, místo, osoby a zdroj oznámení
- pozorovaná fakta a podstatná doslovná sdělení bez hodnotících soudů
- vyhodnocení rizika a přijatá ochranná opatření
- komunikace s rodiči, vedením, ŠPP a externími orgány
- nápravná a podpůrná opatření, odpovědné osoby a kontrolní termíny
- průběžné ověření bezpečí a závěrečné vyhodnocení

11.2 Evaluace programu

Ukazatel	Termín / odpovědnost
pocit bezpečí a znalost možností pomoci – krátká anonymní sonda	listopad 2026 a duben 2027; MPP/TU
plnění třídních preventivních bloků a práce s pravidly	pololetně; TU/MPP

počet a charakter podnětů, rychlost první reakce a opakování	průběžně, anonymizovaný souhrn; MPP/vedení
účinnost ochranných plánů a následné práce s třídou	u každého případu v určených kontrolních termínech
souhrnné vyhodnocení a doporučení pro další rok	do 31. 8. 2027; MPP a vedení školy